

GOGA

Lucija Stepančič
Naj me kdo zbudi

»Torej,« je vprašal, »kakšna je smrt?«
»Težka,« je rekla. »Ni ji konca.«

Neil Gaiman, Ameriški bogovi

morda misliš, da veš, kam prihajaš,
a na samem ponavadi izginem. potem
prazno nebo poselijo neznana sonca,
noč in dan pa drvita s tako hitrostjo,
da ju svetlobe in sence še komaj
lovijo v razžarjenem plesu.

Irena Rozman, siringina pesem panu

1

Zakaj bi se kdorkoli na svetu, sploh pa natakar, tako svinjsko zlagal? Tistega večera mi je že tretjič ali četrtič prišel povedat, da bi gospod Alessandro (tisti tam, pred sliko Suzane v kopeli) rad govoril z mano. »Že ves večer vas gleda, gospodična.« Me je imel za neumno?

Alessandro, če je bil res Alessandro, je ves čas lahko krožil med gosti, se na videz zabaval, v resnici pa metal hrepeneče poglede po slikah, ki so bile postavljene na ogled, najbolj na baročno kopajočo se Suzano, veličastno joškarico. Lahko bi se celo reklo, da je bil edini, ki je na odprtju te razstave slike sploh opazil. Galerija je bila sicer nabasana s samimi najbolj aristokratskimi ljubitelji umetnosti, v primerjavi z njim pa so se vsi obnašali kot na gasilski veselici. Natakar se je pod rutinskim, profesionalnim nasmeškom zvito in nespodobno režal sam vase, vsaj zdelo se mi je tako. Le kaj bi lahko imel od tega, da se norčuje iz punce z vzhodnjaškim naglasom? Medtem je strastni Alessandrov pogled okoli sebe ustvarjal cono avtonomnega vremena in vsaka ženska na svetu bi si lahko le želela, da bi se znašla v tem obnebju. Krepostni Suzani s slike je neznani avtor privoščil resnično čudovito oprsje,

a ga je začuda le on počastil s primernim občudovanjem, tako kot tudi jaz, čeprav v pretežni meri zaradi njega.

Vseeno bi bilo lepo verjeti, da me je vsaj mimogrede pogledal. Še nikoli nisem videla tako čednega tipa. Ne v filmu ne v resničnosti. Natakari mi je še enkrat diskretno pomignil in dalje ponujal kanapejčke s pladnja. Na njegovem mestu je takoj zatem enako graciozno stopila punca s kozarci šampanjca. Ta mi ni imela ničesar povedati. Njena brezhibnost je bila za razliko od brezhibnosti njenega možkega kolega tako votla, da je bila na neki nedokazljivi način žaljiva. Kot da bi natanko vedela, da sem se na tem vernisažu v najožjem središču Firenc znašla le po zaslugi nedoumljive starčevske muhavosti legendarnega kustosa Artura Bertorellija, ona pa je prelena, da bi to razbobnala naokrog. Resda je stari, ki me je neutrudno predstavljal naokoli, ves navdušen že vsem po vrsti razložil, da se poznamo prek Harukija, tistega Japonca, ki muzeje oskrbuje s tehnologijo, in da pišem magistrsko nalogo o profanem baroku, vljudnostno nasmehljanim novim znancem pa je šlo vse skozi eno uho noter in skozi drugo ven, briga njih primerjava med barokom po slovenskih gradovih in tistim v Firencah. Stari pa se je tako ali tako hitro odšel navduševat nekam drugam. Tako kot je tudi Haruki medtem že izginil, najverjetneje domov, se pravi k šjori Amalii. Ta človek je bil moj sostanovalec, valjal se je v denarju, pa mu je soba pri tej gobčni babi več kot zadoščala, Japonec pač, vsega hudega navajen.

Tako me nihče ni motil med mirnim sanjarjenjem o Alessandru, ki se je ves sijoč gibal v vse manjših krogih. On, da bi mi imel kaj povedati? In kar je še bolj čudno, zakaj

bi mi to sporočal ravno prek osebja? Vsenaokoli se je trlo lepih študentk v koktajl večernih oblekicah, lahko bi jih pecal do onemoglosti, zakaj bi se prilepil ravno name? Ker imam diplomo iz umetnostne zgodovine? Saj jo imajo tudi one! Še s kakšno odštekano kombinacijo, po možnosti. Natararjeva štorija se je zdela vse bolj za lase privlečena, naj bi ji bilo še tako lepo verjeti, poleg tega pa je postajalo vse bolj očitno, da se frajer za slike zanima veliko bolj kot za ljudi, če ni sploh komaj čakal, da se znebi nadležnih prijaznežev in ostane sam z vso to umetnostjo. Za druge, ki so lahkotno klepetali, se ne bi dalo reči, da so sploh kaj videli, po vsej verjetnosti niso niti opazili, da je tematika te razstave, ki jo je stari dobri gospod AB s tako ljubeznijo in trudom lep čas spravljal skupaj, nekoliko poredna. Pod duhamornim naslovom *Baročne Firenze iz zasebnih zbirk* so se predstavljala majhna, komorna dela, ki so si jih bogati pokvarjeni starčki naročali za svoje najbolj skrivne čumnote, za lovske dvorce in ljubezenska gnezdeca, tu je mrgolelo od vsega mogočega mitološkega in biblijskega zalezovanja, poleg že omenjene Suzane, ki jo izza grmovja opazujeta pohotna seniorja, je bila bogato zastopana tudi Egipčanka z Jožefom, Jakobovim sinom, v primežu, pa Dalila, ki uporablja nadvse zguljene finte, da bi Samsonu izvabila skrivnost, vseh mogočih favnov, ki so s kozlovskim veseljem po gozdu jagali nimfe, pa sploh ni bilo mogoče prešteti. Čudežno pomlajenemu kustosu AB so v očeh plesali zmagoslavni hudički, s to razstavo je dokazal, da so bile Firenze najzanimivejše prav takrat, ko je bila najbolj bombastična slava že bolj ali manj za njimi. In tako si je že skoraj potolažil nostalgijo po časih, ko so vladali le še

degenerirani potomci Medičejcev, njim samim pa versko utrgane stare matere in pratete. Po časih, ko se je ilegalni razvrat razbohotil, da je bilo veselje. O tem obdobju je znal pripovedovati, kot da bi bil sam zraven, in vedno ga je bilo imenitno poslušati, le da je tistikrat zame izginilo vse razen Alessandra. Je stari, tako slaven po svoji pronicljivosti, dojel, kam buljim? Alessandro! Na svojo največjo grozo sploh nisem več mogla odvrniti pogleda. Tudi z manj buljenja bi lahko opazila, da si slike med klepetom sicer ogleduje z nadčloveško zbranostjo, obenem pa vseeno ne dojame, da je na robu pornografije. Čudak? A vseeno – priložnost izglubljena ne vrne se nobena. Naj bi kar pustila, da kmalu odide in izgine v neznano? Ali bi veljalo tvegati, da zagrešim kaj resnično neumnega? Absolutno ga ne bi smela vprašati, koliko je ura ali kje je glavna pošta, to so vprašanja za eksterier, vprašanje, ali mu je slika všeč, pa bi lahko izpadlo naravnost idiotsko (normalno, da mu je! a ni očitno?). Mnenje, da ne gre ravno za najboljši primerek, bi bilo zdravo zadržati zase in pripombo, da je Suzana predebela, prav tako (uf, še bolj!). O čem bi torej lahko govorila? O čem, prekleto? Ko bo strmel vame s tistimi svojimi globokimi očmi, najlepšimi na svetu, in pred sabo videl le živčen kupček nesreče. Samo da se mi ne bi zareklo, da me spominja na Dürerjev avtoportret! Na Filipa Lepega iz filma o Ivani Blazni! Bi izpadla kot tip iz samskega doma, ki v nedeljo popoldne peca okrog železniške postaje (gospodična, na neko igralko me spominjate, katero že?).

Kakorkoli, kustos AB je bil kmalu nazaj (če sem sploh opazila, da je medtem kar na lepem izginil, ampak tak je bil od nekdaj), sicer pa se je tudi on ta večer vrtinčil po vse

bolj omejenem prostoru, a se še kar ni nehal navduševati. Tisti hip se je očitno navdušil nad možnostjo, da mi predstavi Alessandra ali pa mene njemu, že ga je privlekel, kot da bi ga pravkar uplenil nalašč zame, in frajer se začuda ni prav nič upiral privedbi. Bi se reklo, da niti moje zadrege nista opazila, njuno obnašanje je bilo očarljivo, ampak šele čisto od blizu je bilo zaznati pridih skrivnostnega avtomatizma, ki pogosto služi za prikrivanje izgorelosti in pomilovanja vredne izmozganosti. Ob vsem rokovanju in prijaznem flancarjenju sta še kar vseskozi ostajala v isti poskočni prestavi. Vsak svojo vlogo sta igrala s tako vnemo, da sem se lahko le še vprašala, ali me sploh vidita.

Alessandro! Takoj ko je stari odfrlel spet nekam drugam, je njegova pozornost na lepem preskočila name, kar na lepem sem zanj na vsem svetu obstajala samo še jaz. Kot bi se zbudil iz globoke samohipnoze. Govoril mi je! Alessandro je zdaj govoril le še meni. Nisva več stala pred sliko kopajoče se Suzane, za katero sta oprezala dva starčka, zdaj sva stala pred sliko kopajoče se Batšebe (za katero je oprezal kralj David osebno) in dvakrat, trikrat me je prešinilo, da nimam blage veze, o čem sploh govori, pogovor pa je kljub temu imenitno potekal, nekako mi je le uspelo prikimavati na pravih mestih. Še zasmejala sem se natanko takrat, ko naj bi tudi se, očitno je bil eden od smrtno resnih šaljivcev, ki ostajajo mrtvo hladni, medtem ko vse okoli sebe nenehno pikajo z drobnimi heci. Kdor ne opazi, da so pravzaprav duhoviti, je oplel, ampak jaz sem očitno opravila test, in to z najboljšo oceno. V glas se mu je pritaknila celo napoved nekakšne otoplitve, karkoli že to pomeni.

»Greva zdaj k meni?« me je vprašal kar se da ljubeznivo, ko nama je čistilka že grozila z metlo, saj bi rada hitro pospravila in šla domov gledat nadaljevanke. Kako dolgo že nisem slišala vprašanja, kot je to? Vsi so že zdavnaj odšli, človek bi rekel, da so se razpočili kot milni mehurčki, jaz pa sem ostala sama s tipom, ki me je vabil v posteljo, saj kaj pa je drugega tako vprašanje kot nespodobno povabilo. Razbrzdani mitološki prizori so drug za drugim izginjali v temo, čistilka je začela drugo za drugo ugašati luči, da bi se naju čim prej znebila. Nedvomno bi naju namahala s katero od svojih strahovitih čistilnih priprav, če se ne bi pobrala še pravi čas, ona bo torej kriva, da me bo Alessandro zmazal na mah! Sicer pa je lepo, da se bistvene reči na tem svetu razumejo kar same po sebi! Da rečeš, da te, ja, zanima njegova mala zbirka umetnin, in to v resnici pomeni, da bi spala z njim. Ko se obrneš proti izhodu (ali tja vsaj pogledaš), si v bistvu že padla. Potem je samo še formalnost, da se tudi v resnici daš dol. Navidezna ravnodušnost pa tako ali tako vse samo pospeši.

Ko bi me v tistem trenutku videli sošolci iz osnovne šole! Ki so se norčevali, da sem dila ploh in največji štor na svetu! In še boljše, če bi me videle sošolke! Ki so mi prerokovale večno devištvo! Ali pa kar oboji, ki so tako radi ugibali, ali nisem mogoče lezbijka! In Miro, da bi prinorel ves ljubosumen in mi eno primazal! Kje so bili vsi moji bivši! In kje so bili vaški fantje, ki bi temu Lahu dali vedeti, da naj njihovih žensk ne šlata kar tako, njim za hrbtom in brez njihovega dovoljenja!

Zunaj je bilo že popolnoma temno in še vedno nisem mogla verjeti, da se sprehajam s tako impozantnim tipom.

Prav v trenutku, ko sem se vprašala, ali se že po vseh Firencih sliši, kako noro mi razbija srce, sva se znašla na trgu Santa Croce, pa naj je bilo iz smeri, od koder sva hodila, še tako nepredstavljivo priti tja. Takoj mi je bilo jasno, da tudi gledam samo napol, nazadnje nisem več vedela niti tega, ali hodim ali plavam po zraku meter nad tlemi, večer je razpadel na milijon koščkov, ki so zrcalili drug drugega in se prehitevali s svetlobno hitrostjo. Če že kaj, potem je bilo jasno edino to, da se kaj takega ne more dobro končati in da bom za vse tole še plačala, pa pošteno. Ampak prej me čaka noč, kakršno čakaš stoletja, če ne tisočletja.

Kar malce neumno sem se potem naredila, ko sva s trga zavila proti katedrali, kot da bi Alessandro v resnici lahko vedel, da greva ravno mimo mojega okna pri šjori Amalii. Za mojim oknom je, razumljivo, vladala tema, pri njej pa je bilo še vedno vse razsvetljeno, še nekoliko praznično se mi je zdelo. No, praznično je bilo tako ali tako vse, ves svet, stara pa je verjetno kot ponavadi spet kvartala s podnajemnikoma in vrhu tega še z župnikom, tudi njegov fiat, s katerim se je pripeljal iz svoje več kot dvajset kilometrov oddaljene vaške fare, je bilo mogoče prepoznati. Motne sence izza okna v prvem nadstropju so govorile kvečjemu o spokojnem zadovoljstvu ob nedolžni zabavi, niti župnik verjetno ne bi mogel zavohati, da grem tukaj prav mimo njega delat greh.

Ne vem, kako dolgo sva potem z Alessandrom še hodila, niti ne bi vedela, kje natanko sva šla, Arno se je najmanj trikrat pojavil pred nama, in vedno iz kar najbolj nepričakovane smeri. Če bi že hotela, bi me lahko živcirala nenavaden mir vsepovsod, prav neverjeten za mesto s

toliko turisti. So iz neznanega razloga vsi do zadnjega utihnili ali pa jih le jaz nisem mogla slišati? Tišina se je, če je to sploh mogoče, še stopnjevala. So bile vse tiste tihe ulice tudi prazne ali so se vsi spremenili v mutce? V glavi sem imela prostor le še za luči, ki so v neskončnost zrcalile druga drugo. Mimogrede sem se domislila še letakov o spolno prenosljivih boleznih in spomin energično potisnila v podzavest. Kako lahko nekomu, kot je Alessandro, sploh omeniš kondom? (Mar ni aids do neke mere že ozdravljiv, no, vsaj smrten ni več?) Sicer pa je še vedno predaval, govoril in govoril, eden od tipov pač, ki pecajo z gostobesednostjo. Sem bila vsaj sama lahko ves čas tiho, glas bi me lahko izdal. Izdal kaj?

Itak, da je živel v *palazzu*, in zgradba ga je pri priči prepoznala. Že vrata so dala vedeti, da se za njimi skriva resna bogatija in da noter ne spustijo kogarkoli. In da v palačah, ki premorejo notranje dvorišče z obokanimi stebrišči in celo (delujočim!) vodomatom, kdo živi, je bilo tudi nekaj novega zame. Samo da ne boš preveč razočarana, če te potem nikoli več ne bo poklical, to sem si lahko še rekla, za pogum. Stara, to je nekaj najbolj čudnega in nepričakovanega, usekani aristokrat se je pač malo naveličal tistih srčkanih nakravžljanih stvarčic, ki tako ljubko našobljeno izgovarjajo umetnostnozgodovinsko terminologijo, za spremembo bi mogoče raje kakšno popizdljivo možinjo, ampak kot vsi vemo, ima že jutro drugačne oči. Le da mi ta hip tega še ni treba vedeti.

Poznala sem kar nekaj tipov, dobro poznala, ampak seveda nobeden od njih ni imel takega stanovanja. Brez mame in ostalega sorodstva, to tako ali tako, zato pa z

razgledom na *Palazzo Vecchio*, ki naju je pozdravil kot firbčna soseda (nisem ga še videla s take višine). Od blizu je bil vrh Arnolfovega stolpa videti kot sova, ki je na vne-marno eleganco v stanovanju gledala nekoliko vzvišeno, čeprav ji je modra barva sten verjetno ugajala. Modra v odtenu, ki bi si ga rada zapomnila, čeprav sem že vedela, da ga nikoli ne bom mogla prepričljivo ponoviti. To je bilo več kot očitno stanovanje samskega tipa. Samskega in svinjsko bogatega. Bogatega in izobraženega. Izobraže-nega in z neverjetnim okusom, zasukanim v razvratniško melanholično smer. V tistem trenutku me je še najmanj skrbelo, da bi za razgled, ki ga je imel, moral stanovati v stolpnici, in ne v prvem nadstropju, v tako imenovanem *piano nobile*. Kot da ni dovolj, da kršiva že častitljiva pravila renesančne perspektive, je Alessandro od nekod nenadoma pričaral čaj in piškote (morda kukije?), ne da bi seveda za en sam droben hipec utihnil. No, pričaral je tudi dva kozarca chiantija. Še nastlana nizka mizica kot da se je pripravila kar sama od sebe, ali kako? Katalogi avkcijskih hiš, pomešani s čisto navadnimi časopisi, kakih pet različnih pepelnikov, polnih in praznih, ki so se prerivali med kipci najrazličnejše provenience in izjemno neizenačene umetniške vrednosti, in pa šalice z zasušenim zocem, vse to je obračal tako spretno, da je bilo v hipu dovolj prostora za mala nočna okrepčila. Ne da bi za tre-nutek utihnil, sem že rekla. In ne da bi si lahko zapomnila besedo od vsega, kar je povedal. Iz zadrege me je rešil na videz skromen predmet, izgubljen med fascinantno Ales-sandrovo navlako. Le kako da ga nisem že prej opazila? Mazzocchio! In, prekleto, videti je bil prav tak, kot da

bi ga za svoje risarske študije uporabljal sam veliki Paolo Uccello. Stvarco, pa čeprav je še najbolj podobna svitku, ki so ga včasih nosile kmetice, da so si na glavo lahko postavile vrč z vodo, je presenetljivo težko narisati, še kako je treba poznati pravila perspektive. Uccello je bil na svojo brežhibno izvedbo nemalo ponosen.

»Mi boš morala kar verjeti, da je res Uccellov,« se je oglašil Alessandro, kot bi mi bral misli. Saj jih tudi je! »Ne morem reči, da sem bil zraven, ko ga je preučeval, maestro se je rodil celih dvesto let pred mano, bi ti pa vseeno rad dokazal, da sem kupil pravo stvar, original.«

Dvesto let? Bi me mogoče rad prepričal, da je rojen konec šestnajstega stoletja? Bi bilo še najbolj zdravo kar zamenjati temo? Po vsej verjetnosti bi se moralo že kaj začeti, midva pa sva še vedno sedela vsak na svojem kavču drug nasproti drugega, čedalje bolj komod sedela, tudi to moram povedati, nazadnje sva napol že ležala. Vsak hip bi lahko vstal in se s kozarcem v roki presedel k meni. In potem odložil kozarec. Kdo je že rekel, da tipi menda tisočkrat na dan pomislijo na seks? Ali pa sploh ne nehajo misliti, na fukarijo namreč? Napetost je postala nevzdržna. Nekaj me je vprašal in celo odgovorila sem mu, čeprav nisem imela pojma, kaj, samo govoriti sem se slišala, bil pa je tudi zadovoljen z odgovorom, da se mu je še glas v trenutku spremenil, navzel se je mehke in tople pohote. On sam pa je govoril naprej, kot da tega sploh ne bi opazil, čeprav sem se morala vprašati, ali je namerno oblekel prav tiste ozke svetle hlače. Ki so erekcijo napravile noro očitno. Me je namerno spravljajl v zadrego?

Ah, vprašanja. V resnici sem bila gotova le o tem, da sva govorila o vsem mogočem, le o seksu ne.

Kljub vsemu sem sklenila, da puncam na faksu povem, da sva se dala dol. Kaj bi pa one sploh lahko vedele o tem? Sicer pa mi ne bi niti verjele, če bi rekla, da nisva. Ni si jih bilo težko predstavljati, njihovega smeha in njihovih vprašanj. Ne bi mi verjele, za vsak primer pa bi bile vseeno nevoščljive. Seks s pristnim domorodnim aristokratom pač nikoli ni bil vštet v ceno turističnih aranžmajev, nikoli ni spadal v *all inclusive*, če že, je bil darilo neba, in tako bo najbrž tudi ostalo za vse večne čase. Sama pri sebi bi se lahko tolažila, da sem vsaj poskusila, da lepe priložnosti, kakršne se tako ali tako ne ponavljajo, nisem pustila kar oditi. In Alessandro? Bi mu rekla, da moram oditi, takoj? Potem bi se že pokazalo, kaj je pravzaprav hotel od mene.

2

Nič mi ni bilo treba reči. Alessandro je ob pogledu name v hipu utihnil in se zresnil, kot da bi mi zares lahko prebral misli. Niti sledu več o razigrani nadelanosti, ki se naju je medtem že nekoliko prijela. Ko je opazil, da za spremembo gledam proti izhodu, je bil v enem skoku pri meni, ves pozoren in kavalirski. »Je kaj narobe?«

»Kje so pa vrata?« Na smrt sem se prestrašila. Kako lahko nekaj takega kar izgine? Ampak res, tam kjer sem se jih spominjala od prej, je bil zdaj gladek moder zid, nič drugačen od vseh drugih zidov v njegovem stanovanju. Moder, kot ni modrega nič drugega na tem svetu. Alessandrovsko moder.

»Vrata? Kaj naj midva zdaj z vrati? Vrata so vendar tako dolgočasna reč.« Njegovo govorjenje je postalo osupljivo preprosto in prizemljeno, sploh pa se je končno začelo nanašati tudi name, odtlej bi si lahko zapomnila vsako njegovo besedo, četudi bi ostala skupaj za vse večne čase, namesto predavatelja sem imela ob sebi kar naenkrat viteza, zaskrbljenega za damo v stiski. Zaskrbljenega ravno toliko, da je še lahko bil romantičen, in romantičnega ravno toliko, da ni bil sluzast. Ali da povem naravnost: latino zvezdnik iz španske nadaljevanke. Tiste, ki se

zmrdujejo nad oboževalci te vrste, samo dokazujejo, da se jim še nikoli nobeden od njih ni zazrl globoko v oči, kaj šele da bi jih pogledal z resnobno zaljubljenostjo, ki gre naravnost v srce (in potem z nezmanjšano hitrostjo še navzdol). Pogled, ki te sesuje. In mene je sesul, kar sem seveda poskusila prikriti. Ni mi bilo več čisto jasno, ali naj se bojim, ali naj postanem nestrpna. Naj bi se zvezila? Ali zaigrala neustrašnost? Naj bi vse obrnila na štos? Ampak v resnici je šele v tistem trenutku postal navzoč, videti je bilo, kot da bi se zbudil iz ukletosti. Kot da bi pravkar postal resničen. »Brez skrbi, nekaj bova vseeno našla, kajne? Če že hočeš. Če že vztrajaš. Čeprav sem zadnje čase malo raztresen, se oproščam.« Niti najmanj začuden je nadaljeval z iskanjem vrat. Nazadnje so se, ko sva že nekajkrat obhodila vso sobo, ena vendarle prikazala, kot da bi se vzela iz globokega neobstoja. So pa bila zaklenjena. »Oh, in zdaj še ključ,« je zagodel. »Tega je pa še teže najti. Lahko bi bil kjerkoli.« Videti je bilo, kot da izgubljanje vrat ni omembe vredno, neškodljiva prikupna zanikrnost pač. Vsake toliko je mimobežna luč, ki se je pokazala izza okna, kot da bi spodaj res lahko vozili avtomobili, osvetlila steno in spet pokazala Alessandrov portret, na naglo načekkan na list papirja, risbico, ki je prej začuda sploh nisem opazila, čeprav mi je bilo takoj jasno, da je delo genija, in to popolnoma neznanega.

Sicer sem že prej, že v galeriji (ob prvih signalih z njegove strani), zatrdno sklenila, da se nikakor ne smem obnašati kot sramežljiva kmečka bunka, ki brani svoj deviški cvet, čeprav ga že zdavnaj nima več. Tudi v italijanskem folklornem izročilu verjetno obstajajo matere,

ki po katoliško svarijo hčere pred pohotnimi tujci, ki bi jih utegnili napumpati. Ampak njega je sprenevedanje spremenilo v nekoga drugega, v nekoga budnega in čuječnega, to se je dobro videlo, na videz zagreto je brskal po predalih in se pritoževal nad lastno nemarnostjo. Pri tem je mirne duše ignoriral, da bi bilo, če bi res hotel kaj najti, verjetno dobro vsaj prižgati luč. Šele takrat sem namreč opazila, da sva že lep čas v popolni temi. Le kdaj sva jo ugasnila? Ali sva jo sploh prižgala? In kako sem potem lahko tako dobro videla, da mu stoji? Ah, vprašanja ... Vse je moralo ostati brez odgovora, tako kot tudi to, da sem v roki nenadoma začutila ključ. Velikanski, litoželezen ključ, tak, ki odpira gradove. Spet je bil v enem samem skoku pri meni.

»No, zdaj boš pa res lahko šla. Škoda.« Začuda mu je s tistim ključem iz gledališke ropotarnice zares uspelo odkleniti vrata, čeprav so bila kot narisana, kot del kuliserije. Pred nama se je razprostiralo spokojno, širono stopnišče, oblito z mesečino. Namenil se je, da me pospremi do vhodnih vrat, saj so ponoči prav tako zaklenjena. Nobenih težav s ključi ni več omenjal. Zdaj je bil podoben brezhibno vljudnemu gostitelju, ki se zaveda dolžnosti do gostje. Z bontonom, ki ti zledeni kri v žilah. Tako je nadvse korektno hodil ob meni po stopnicah navzdol. Pa naj grem, če že hočem! Pa naj vidim, da sama ne vem, kaj bi sploh rada!

Kot da ne bi mogel vedeti, da sem padla že s tem, da sem sploh sprejela povabilo na čaj! Do vhodnih vrat me je pospremil, kot da nima pojma o freudovskih simbolih (ključ, stopnišče, vodomet in balustri, ti seveda še

posebej), ki so se prav nesramno namnožili okoli naju in nama vsak po svoje pomežikovali, vsekakor zelo namigujoče. Vhodna vrata mi je odprl, kot da res ne bi mogel vedeti, kaj v sanjah pomeni odklepanje in odpiranje, vsaj pri Freudu, če že ne tudi pri Jungu. Skupaj sva se zazrla v utišane Firenze, ki so medtem tudi že zdavnaj zaspale, ulica je bila kot Trnuljčica.

Tam v daljavi, severovzhodno od železniške postaje, nekaj sto kilometrov stran me je čakalo tako imenovano normalno življenje. Čakali so me tako imenovani normalni fantje. Čakal me je celo Miro, čeprav je bil prav tisti teden na Tajskem. Čakali so me bivši in bodoči in potencialni, vsi sumljivo podobni drug drugemu, nekje v daljni prihodnosti pa me je čakal še veličasten odstavni tir spoštovane matere in žene.

»Lahko te rešim vsega tega,« je strastno šepnil Alessandro, kot da bi mi pravkar prebral misli. Tako ali tako jih najbrž ni bilo težko prebrati, niti v temi ne. Ko sem se vsa začudena obrnila proti njemu, je zvenel spet popolnoma drugače, skupaj z njim je bilo vse resnobno, prepolno tragične neizbežnosti. V zraku je viselo neko prastaro obžalovanje, starejše od človeštva, v vseh barvah, oblikah in vonjih, ki se jim ni mogoče upreti.

»To te bo stalo vsega, kar imaš. Vzel ti bom dušo, vzal ti bom srce. Potem boš izgubljena za ta in za oni svet,« je mrmral, medtem ko sva se iskala z ustnicami. »Ubil te bom,« je šepnil z neskončno nežnostjo. »Ampak te bom tudi ljubil.«

3

Postelja se je kar od nekod pričarala, kot da bi se vzela iz nič. In to seveda najlepša, kar sem jih kdaj videla, čeprav me je to še najmanj fasciniralo. Alessandro je postal nestrpen, na vsem lepem je bil tak kot vsi drugi tipi, ampak potem je bilo drugače kot s komerkoli drugim. Že to, da mi je bilo prvokrat popolnoma jasno, kaj moram storiti. S srcem, ki mi je razbijalo v grlu, sva se zasledovala v vse smeri naenkrat. Izgubljala sva se drug v drugem, to je to. Skupaj sva se podajala na lov za plamenčkom, ki nama je kar naprej uhajal. Nazadnje sem začutila, da se moram le za malenkost še premakniti, in ga bo razgnalo. Z vse hitrejšimi sunki me je moledoval, naj to naredim, ampak sem raje še malo počakala, da se še ne bi vse tako hitro končalo. Od kod mi kar naenkrat toliko znanja? Sredi najbolj divjega jezdenja me je nadvse nežno in prijazno prijel za boke in me držal, jaz pa sem vedno znova odlagala, kar je imelo priti. Nazadnje sva obležala zlepljena skupaj in bila verjetno podobna kakšni skulpturi Canove, če bi bil stari dobri Antonio samo malo predrznejši. Ampak tak vtis bi dobil kdo drug, mene pa je presenetila otroška preprostost in milina, ko je rekel, da bi se pri meni rad skrtil pred tem, še raje pa pred onim svetom. Tudi sama bi

ostala takole za vse večne čase. Nikoli več ne bi šla nikamor. Bi bilo to sploh izvedljivo? Vesela sem bila lahko vsaj tega, da mi tisti hip ni bilo treba nič, niti misliti.

A kaj ko sem potem opazila, da najina postelja stoji kar sredi stopnišča, pač tam, kjer se je vse skupaj sploh začelo. Ljudje so začeli hoditi mimo, to me je zbistrilo. Ravno taki strašanski snobi, kakršnim sem se še pred dnevom, dvema najrajši izognila. Saj ne da bi naju opazili, tega res ne morem reči, v bistvu niso hodili samo mimo, ampak celo skozi naju, pa vendar. Razkačeno sem se pognala pokonci.

»Taka malenkost, pa te zmoti, neverjetno,« je napol sam pri sebi godel Alessandro, kot da bi se čisto nepripravljen soočil z novo vrsto ženskih kapric. »Neverjetno,« je še ponavljal, medtem ko so se pojavljali novi in novi pasanti, dame in gospodje, oblečeni kot za operno premiero s kakim precenjenim solistom. Po predstavi, ki je bila od začetka do konca eno sólo zmagoslavje, so bili najbrž še na gala sprejemu, ne da bi se jim popiti potoki šampanjca sploh poznali. Itak. So sploh opazili, da stopajo v posteljo sveže zlepljenega para? Pa ne da je lahko kdorkoli tako gosposki, da ga ne vrže iz tira niti nekaj takega? Alessandro bi res rad vedel, kaj se vendar grem.

Za vsak primer sem ga vseeno nahrulila, in to prav pošteno, da ne bi mislil, da se lahko dela norca iz mene. In odvihrala, toliko da se nisem pozabila prej še obleči. To pot nisem hotela, da me pospremi. Kar sama sem se prebijala po stopnišču navzdol, čeprav so stanovalci medtem vsi do zadnjega izginili, kot da bi se vdrli v zemljo. Proti svoji volji sem se morala tudi spominjati, da sva se precej

hrupno dajala dol, da sva, še preden se nama je čisto zares utrgalo, postala precej divja, da se med serijskimi orgazmi, ki so prehitevali drug drugega, nisva niti malo brzdala in je bilo vse skupaj verjetno videti naravnost noro.

Na ulici sta me ustavila tipa detektivskega ali kvazidetektivskega videza. Ni se še začelo daniti, bilo je pa na tem, da se bo. Njuna profesionalnost je bila smešno popolna. Kot da bi z velikansko, ampak malce otročjo vnemo posnemala vzornike iz filmov. Nedvomno sta videla, od kod sem prišla, in bilo je tudi mogoče, da sta me že nekaj časa čakala. »Dovolite, gospodična,« sta prihitela, »samo nekaj vprašanj.« Na dan sta privlekla izkaznici v ščitnih ovitkih, ampak kot sem lahko takoj prebrala, sploh nista bila detektiva, temveč eksorcista. Eksorcista? »Ne bova vas zadrževala, bi vas pa vprašala, ali verjamete, da ste še med živimi.«

»Saj vse vesta, kaj me potem sprašujeta?!« sem se zadrila in odhitela naprej. Očitno nista pričakovala tako furjaste reakcije. »Ne čudite se, če vas nekateri ljudje ne bodo več prepoznali!« sta še zaklicala za mano. »Samo tisti, ki so rojeni v Firencah, preostali svet pa bo pozabil na vas!«

Česa tako trapastega pa še ne. Naj bo že konec teh norih prigod, v eni sami noči se je zgodilo več kot preveč. Grem, da vse to prespim! Ob vsem trudu, da bi se čim prej pobrala stran, sem še vedno enako razločno slišala vse njune pripombe, kot dva cepca sta se zgražala in natolcevala o ženski kurji pameti, ki da ni sposobna dojeti razlike med živim in mrtvim. Še pogled na šjoro Amalio bi mi takrat dobro del, a kaj ko sem povrhu vsega opazila, da

sploh ne bo tako lahko priti domov. Ulice so se nekako pomešale med sabo, od takrat ko sva tukaj blodila z Alessandrom, so se še dodatno zavozlale. Kdove kako dolgo bi še takole blodila, ko se ne bi pred mano, iznenada, pojavil natakarkar. Tisti z odprtja razstave, seveda. Še vedno s pladnjem v rokah, še vedno ga je držal z isto profesionalno gracioznostjo, čeprav je po vsej verjetnosti že pozabil, da ga drži, jaz pa sem pozabila preveriti, ali je okrog njega še kaj ljudi, ali pa ga drži kar v prazno. Sam pa, ne le da ni podvomil o smiselnosti svojega početja, ampak me je tudi takoj prepoznal. Spominjal se me je! Od veselja, da me je tako nepričakovano spet zagledal, je postal kar klepetav. Zasil me je z najprisrčnejšo prijaznostjo, pri tem pa niti ni opazil, da bom od utrujenosti vsak čas padla skupaj. Kot da bi bila vsaka njegova beseda, morda celo vsaka črka posebej težka vsaj nekaj kil. Seveda sem ga vprašala, kje v vsej tej zmešnjavi bi lahko bil Santa Croce, on pa me je samo debelo pogledal, ves začuden, da ne vidim tega, kar imam pred nosom. In res, Santa Croce se je bahal pred nama v vsej svoji večni lepoti. Z vsemi slavnimi mrličmi, ki jih skriva.

4

Šjora Amalia se je narisala na vrhu stopnic. Kako je lahko slišala, da sem odklenila vežna vrata, bo ostalo skrivnost. Sploh ob tej uri. Firenze pač niso mesto, ki bi se bahalo z nespečnostjo, in tudi njegovi prebivalci radi hodijo s kurami spat, da o turistih, ki so spet dopustili, da jih zdelajo ogledi, niti ne govorimo. Ampak moj tiholazni prihod je staro očitno vrgel iz smrčččega spanca.

»*Poverina!*« se je zadržala navzdol proti meni in teatralno lomila roke. Kot da je študentka, ki se je zelo zgodaj (zgodaj zjutraj) vrnila z randija s skrivnostnim aristokratom, vredna pomilovanja, in ne zavisti. Randi se je sicer izšel čudno, da je kaj, ampak tudi o tem seveda ni mogla ničesar vedeti. Niti sanjalo se mi ni, kako bi lahko karkoli uganila. Nikakor nisem imela občutka, da bi se mi krokarija sploh kaj poznala, počutila sem se budno in prisebno, kot da bi se soočala z izpitno komisijo, in ne s tičem obešenjaškega ekscentrika. Že res, da ima šjora Amalia okus, ki spada bolj v mojo rodno vas kot v Firenze, kar pa še zdaleč ne dokazuje, da sva v sorodu. Prej obratno.

»Oh, ti ubožica, kdo bi si mislil! Ampak brez skrbi, poznam dobrega eksorcista, mu bom že rekla dobro besedo zate!«

Eksorcista? To je pa že preveč! Že drugič to noč, kaj vam je, ljudje, da mi težite s tem! Latinski izraz za izganjalca hudiča me je pri priči vrgel iz sanjarjenja, ki me je dotlej vedno reševalo pred njenimi monodramami. Sanjarjenja, da je njeno stanovanje moje. Za njenim hrbtom sem si vedno znala živo zamisliti delavce, ki odnašajo in odnašajo. Grdo sedežno garnituro, to najprej. In temno rjavo pohištvo v dnevni sobi. Tudi kuhinjske omarice so kmalu na vrsti. Stoli in miza s plastičnim prtom vred, niti do vaze z umetnimi rožami niso kaj prida obzirni, tako da se zvrne naravnost na tla, kjer se v hipu spremeni v črepinje, kar si tudi edino zasluži. Preklemansko spreten in uren dečko pa se s špohtlom loti nagražno vzorčastih tapet in je pri delu učinkovit, da ga je veselje gledati. Medtem se med nošenjem po stopnišču odpirajo vrata omar in omaric, iz njih pa padajo spominski krožniki, ki z odskakovanjem po stopnicah letijo uničenju naproti.

»*Dio mio*,« je stokala brez konca in kraja, kot da bi zares lahko priklicala starega šaljivca, ki je iz neznanega razloga opravil okrutno zamenjavo in njo v življenje poklical v Firencah, mene pa v Celju. Je sploh kdaj posumila, da stene, če jih že ne moreš gledati praznih, raje prebarvaš v kakšen zanimiv odtenek? Opečnato rdeč? Ali petrolejsko zelen? Ne pa tapete, lepo prosim, in to take, kot da bi jih pred štiridesetimi leti kupila v kateri od držav vzhodnega bloka. Resnično je bila videti zaskrbljena, že naravnost materinska, kar me je celo za hip ganilo. Saj ne bi vrgla ven čisto vseh njenih stvari. Recimo, da bi obdržala veliko tiskano, še pred drugo vojno uokvirjeno in zastekljeno sliko Jezusa dobrega pastirja, ki ob sončnem

zahodu boža po glavi enega od svojih jagnjet. Obdržala bi tudi mavčni kipec Lurške Matere Božje in celo vazico s plastičnimi šmarnicami pred njo. Verski kič je zadnje čase zadnji krik mode, če le znaš narediti, da izpade kot citat, in ne kot skrajni domet okusa. In seveda, kako da ne, obdržala bi tudi njeno črno-belo (močno retuširano) fotko iz časov, ko je bila še podobna Claudii Cardinale. Morda bi celo, in to na lastne stroške, dala zamenjati okvir.

Kot da bi res lahko slišala moje ideje o kulturnih predmetih, je stara pohitela nazaj v stanovanje in pritresla ven čisto pravi škapulir. Trmasto sem še vedno stala na dnu stopnišča, tako da je v copatkah z visoko peto tvegala življenje in prištorkljala do mene. Obesek je dvakrat, trikrat poljubila in mi ga hotela nadeti, pa takoj trznila, kot da bi jo neznana sila zadržala pri dejanju duhovnega usmiljenja. Resnična pretresenost, ki je oplemenitila njeno tolsto lice, je vrgla tudi mene, in čeprav je na dan prišla njena dobro, predobro skrita dobrot, bi tisti hip dala vse na svetu, da bi jo videla spet tako, kakršno sem do takrat edinole poznala: banalno, firbčno in čvekavo. Opravljivo. Izkoriščevalsko do svoje snahe poljskega rodu. Oderuško do podnajemnikov. Še takrat ko si je pohotno ogledovala moje težko prigarane in prihranjene novce, me je pogled nanjo bolj razveseljeval kot v tem trenutku.

»Ojej, še huje je, kot izgleda, še slabše. Huda bitka nas čaka.«

Iz sosednje sobe je primežikal Antonio, advokat iz Rima, pomirjajoča kombinacija zdravega razuma in reje-ne postave, sosed, kakršnega si lahko samo želiš. V rodne Firence se je začasno vrnil, da bi dežural ob smrtni postelji

svoje matere, ki ni hotela umreti nikjer drugje, ji je pa šlo umiranje bolj počasi od rok. Hrup, ki ga je zagnala Amalia, je očitno prebudil celo njega, sanjajočega o zapuščinskih razpravah, svojih in tujih.

»Čisto tako kot moja *figlia*, kaj pa človek lahko pričakuje od mladih punc! Vam rečem, šjora, da imam tudi dva sina, pa z njima skupaj ni pol toliko problemov kot s smrklo, lepo sta doma in se držita mame.« Obupano je zavil z očmi. »Ampak vseeno lahko rečem, da so druge še slabše. Ko bi videli moje nečakinje! Pa moje sestre, ko so bile še mlade! Imam polno norih bab v rodbini, menda še celo naša *nonna* ..., ko je bila ... e-e ... še mlada ...«

Stara je nepotrpežljivo zmajala z glavo in mu dala vedeti, da je zgrešil poanto, sploh je bila videti naravnost predinfarktno, ko je odpekotala spet nazaj gor k njemu in s tresočim prstom pokazala name. Antonio je dojel, še preden se je obrnil, da bi si me lahko dobro ogledal. Jaz pa sem razločno videla, da sta mu zaplali nosnici, čeprav po zakonitostih perspektive, odkritih v renesansi in veljavnih, odkar stoji ta svet, tega ne bi smela videti. In potem je tudi nadvse razločno sumničavo potegnill zrak skozi nos. Zavohal me je!

»Žveplo!« je dahnil opazno pretresen. In hip zatem že paničen: »Pa kaj stojite? Ste poklicala župnika?«

»Ojej, ojej, to pa ne. Še ne. Ojej! Kako sem lahko pozabila! Ježešmarija!« Kar izstrelilo jo je nazaj v stanovanje, očitno k telefonu. Pri tem se je, po dvojnem kriku sodeč, zaletela v Harukija, drugega cimra. Mala nočna panika je tudi njega, čeprav z zamudo, vrgla pokonci. Zdaj je Antonio prevzel vlogo vodiča, ki razkazuje znamenitost.

Tudi njemu se je prst razločno tresel, ko ga je uperil po stopnicah navzdol. V peklensko temo. Vame.

»Tole bo nekaj v zvezi z nečistimi silami,« je oznanil uradno sodbo, čeprav je bil, kolikor mi je bilo dano vedeti, samo odvetnik, in ne sodnik. Japonec se je živahno zazrl vame, s pristnim zanimanjem vrhunskega zoologa, ki mu predstavijo na novo odkrito vrsto gekona. Kratkoviden, kot je bil, je še sam postal podoben kuščarju. A se takoj zatem razočarano namrdnil.

»In kaj potem? Saj je sploh ne poznam.«

Haruki! Kako si mogel! Kolega z Japonske! Umetnostni zgodovinar iz Kjota! Prijatelj, kakršnega si lahko samo želiš! Načitan, radoveden, navdihnjen, živa enciklopedija, erudit svetovnega formata! Po vseh kilometrih, ki sva jih skupaj prehodila pred slikami! Stotinah, tisočih kilometrih! Po vseh kapučinih, ki sva jih popila skupaj! Po vseh picah, paštašutah, tortiljah, paeljah in kebabih, ki sva jih skupaj požrla, umetnost človeka zlačni prav tako kot visokogorje, čeprav je sam ostal suh kot štrigla! Po vseh pivih, s katerimi sva zalivala obilne porcije! Čeprav zanj brezalkoholnih! Vsaj naredil bi se, da me pozna! Saj ga nisem tožila za očetovstvo! Medcelinsko izdajstvo me je pognalo na rob užaljenega joka in me obenem streznilo. Tako trapastih obtožb ne mislim poslušati! Tukaj nimam več kaj iskati! Vi lepo požegnajte drug drugega, jaz pa grem! *Arrivederci!*

Kufer sem v svoji sobi polnila z rekordno brzino in tudi misel, da imam plačano še za cele tri tedne vnaprej, me je le za hip ustavila. Šjora je medtem izmenično pritiskala na številčnici tako stacionarnega kot mobilnega

telefona in vsa tresoča udarjala tako zelo mimo, da so klicanje svetnikov kmalu zamenjale kletvice.

»Nico!« je končno zakrakala, potem ko je že prebudila kar nekaj napačnih oseb. »Nico, takoj sem!« Iz glasu si ji lahko razbral, da bo Nico prišel, in to takoj, pa živ ali mrtev, brez pardona. Mene pa je pognalo proti izhodnim vratom.